

TEKNOLOGIA

Ikuspuntuak aldatzen direnean

DIANA FRANCO

Lantegi batean hartuko dut parte eta irakasleak mesede bat eskatu dit. Mese-dea azaldu aurretik, esan behar dizuet irakasle honi eskatu niola gizarte hezitzaile talde bati azaltzeko zer den software libre. Erronka interesgarria da, zeren talde honek giza arazoan gainean sentikortasun eta konpromiso handia badu ere, teknologian eragitea ez du oraindik barneratu gizartearen eragiteko beharrezko egitekoen artean.

Benetan liluratu nau irakasleak eskatu didana: software librearen aldeko mugimendua sortu zuen Richard Stallmanen bizipenak antzerki txiki baten bidez landu nahi ditu. Kontatu beharrean, Stallmanek egoera hori zelan bizi izan zuen eta bizipen horiek ikuspuntua zelan aldatu zioten irudikatu nahi du, hobeto ulertzeko.

Istorio honetan, gizakion istorio askotan bezala, gauzen izaeraren zergatia zalantzan jartzeko bizipenak funtsezko dira. Esango nuke, aldaketak prozesu intelektuala baino gehiago bizipenak bultzatutako gertaerak direla. Gero, denari zentzua emateko modua bilatuko dugu gizakiok, puntuak lotu eta istorioa osatzeko.

Eta gogoz geratu ez zaitezten, Stallmanen bizipena kontatuko dizuet, software libre zabaltzeko mugimendua sortzera eroan zuen bizipena. Lan egiten zuen ikerketa zentroan, enpresa batek laser inprimagailu bat oparitu zien, teknologia berria zen eta arazoak ematen zizkien. Stallman ohituta zegoenez makinak programatzera, sistemak sortzen eta hobetzen bazekienez, inprimagailua hobetu nahi izan zuen, baina ez zuen makinaren kodea. Beste inbertsitate bateko ikertzaile batek kodea bazuela jakin eta harengana jo zuen. Hark, ordea, ezetz esan zion, kodea ez zabaltzeko akordioa zuelako makina sortu zuen enpresarekin. Stallman jabetu zen munduan zenbaterik ezin zuen gizarte hobe baterako teknologia hobetu, horrelako akordioengatik. Eta teknologian eragiteko zuen ikuspuntua aldatu zen. Teknologian eragiteko modu ezberdin bat ulertzen hasi zen, teknologia bera ulertzeko moduarekin lotua. Interesgarria benetan irakasle honek, Margarita Padillak, proposatu digun saioa. ●

NAZIOARTEA

Ez da euria bakarrik

AXIER LOPEZ

Hainbat astez montzoi jasa handiak egin eta Pakistango ibai nagusi Indok gainezka egin ondoren, osasun eta elikadura larrialdia eragin dute. Aurreikuspenak ere ez dira oso itxaropentsuak, egoera larria epe luzean gelditzeko aukera baitago. Zenbait adituk diote glaziarren urtze azkarak, tenperaturen gorakadak eragindakoak, lagundu duela uholde erraldoi horietan.

33 milioi pertsona kaltetu ditu hondamendiak –Pakistango biztanleriaren %15– eta estatua osatzen duten 116 barrutietatik 66tan izan du eraginik. 900.000 abelburu inguru eta 800.000 hektarea lur ereingarri baino gehiago galdu dira. Milaka kilometro errepide eta dozenaka zubi suntsitu ditu. Momentuz, uholdeek 1.200 hildako eta 6.000 zauritu baino gehiago utzi dituzte, baina kopurua handiagoa izan daiteke, laguntza-taldeak Pakistango eremu batzuetan oraindik ezin izan baitira sartu. Gobernuak hondamendi egoera ezarri du kaltetutako zonaldeetan. Eta ironikoa badirudi ere, ur falta –edangarria– da bi probintzia kaltetuenetako biztanleek –Balutxistan eta Sindh– aurrean duten arazorik garrantzitsuena.

Pakistango Planifikazio eta Garapen ministro Ahsan Iqbalek esan duenez, “mundu garatuaren garapen arduragabeak” eragindako klima-aldaketaren biktima direla. Pakistanen munduko biztanleriaren %2,6 bizi da, eta munduko karbono-isurketen %1 baino gutxiago sortzen dute. Konparaziorako, Amerikako Estatu Batuek munduko biztanleriaren %4 baino ez dute eta karbono-isurketen %13 inguru eragiten dute.

Nazio Batuen Erakundeko idazkari nagusi Antonio Guterresek “energia berriztagarrietan” inbertitzeko eta “naturaren aurkako gerra” amaitzeko dei egin du Pakistandik. “Munduan hondamendi humanitario asko ikusi dut, baina inoiz ez dut neurri honetako sarraski klimatikorik ikusi. Nire herrialdearen azalera osoa, Portugal, halako hiru ur azpian da”. Guterresek salatu duenez, “garapen bidean” dauden hainbat herrialdek, Pakistan kasu, “prezio ikaragarria” ordaintzen dute berotegi-efektuko gasen isurtzaile handien jarreragatik, horiek erregai fosilen aldeko apustua egiten jarraitzen baitute.

Agintariek mugak hesitu eta txarrantzez josi bitartean, sistema kapitalistak eragindako kalteen ondorioek mundura zabaltzen jarraitzen dute, gero eta azkarrago. ●